

(กสม. แลงข่าวเด่นประจำสัปดาห์ ครั้งที่ 18/2569)

กสม. ชี้ โรงเรียนเอกชนลงโทษนักเรียนสูบบุหรี่ไฟฟ้าด้วยการให้ออก
เป็นการลงโทษเกินระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ แนะนำช่วยเหลือฟื้นฟู
- ตรวจสอบกรณีกรมป่าไม้ไม่จัดสรรที่ป่าสงวนให้เกษตรกร จ.สุราษฎร์ธานี เข้าทำประโยชน์
พบอยู่ระหว่างดำเนินการ เสนอกำหนดแนวเขตโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม

วันศุกร์ที่ 22 พฤษภาคม 2569 เวลา 11.30 น. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) โดยนายสันต์
ภัยหลิกดิ์ และ นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แลงข่าวเด่นประจำสัปดาห์
ครั้งที่ 18/2569 โดยมีวาระสำคัญดังนี้

1. กสม. ชี้ กรณีโรงเรียนเอกชนลงโทษนักเรียนสูบบุหรี่ไฟฟ้าด้วยการให้ออก เป็นการลงโทษ
เกินระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ แนะนำช่วยเหลือฟื้นฟูโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก

นายสันต์ ภัยหลิกดิ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เปิดเผยว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนจากผู้ร้องรายหนึ่ง เมื่อเดือนธันวาคม 2568 ระบุว่า เด็กหญิง ก.
(นามสมมติ) บุตรสาวของผู้ร้องซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัด
ชลบุรี (ผู้ถูกร้อง) ถูกลงโทษเนื่องจากพกพานูหรี่ไฟฟ้าเข้าไปในโรงเรียน โดยโรงเรียนมีหนังสือแจ้งพินสภาพ
การเป็นนักเรียนตั้งแต่วันที่ 30 ตุลาคม 2568 เป็นต้นไป ผู้ร้องเห็นว่ากรลงโทษดังกล่าวไม่เป็นไปตามระเบียบ
กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 รวมถึงนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ
ซึ่งเน้นย้ำถึงการฟื้นฟู ส่งเสริม และให้คำแนะนำทางการศึกษา มากกว่าการลงโทษที่นำไปสู่การกีดกัน
ทางการศึกษาของเด็ก จึงขอให้ตรวจสอบ

เบื้องต้น เพื่อคุ้มครองสิทธิเด็กอันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิทางการศึกษาในระหว่างการตรวจสอบ กสม.
จึงประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหมาให้
เด็กหญิง ก. ได้รับการศึกษาภายใน 30 วัน แต่โรงเรียนผู้ถูกร้องยืนยันการจำหน่ายชื่อเด็กหญิง ก. ออกจาก
ระบบการศึกษา กสม. จึงประสานผู้ร้องให้พาเด็กหญิง ก. ไปสมัครและสอบเข้าเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ที่ใหม่ โดยเริ่มเรียนในวันที่ 11 พฤษภาคม 2569 อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเด็กหญิง ก. ต้องได้รับการดูแล
ช่วยเหลือเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จึงให้บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดชลบุรีเข้าพูดคุยให้คำแนะนำ
ซึ่งปัจจุบันเด็กหญิง ก. ได้เลิกสูบบุหรี่ไฟฟ้าแล้ว

กสม. ได้พิจารณาข้อเท็จจริงจากทุกฝ่าย หลักกฎหมาย และหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องแล้ว
เห็นว่า ระเบียบปฏิบัติของโรงเรียนเอกชนแห่งดังกล่าวว่าด้วยการตัดคะแนนความประพฤติอันเนื่องมาจาก
การกระทำผิดของปีการศึกษา 2568 ระบุว่ากรณีนักเรียนใช้สารเสพติดภายในโรงเรียนให้ตัดคะแนน
ความประพฤติ 50 คะแนน และให้พินสภาพการเป็นนักเรียน ขณะที่ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย

การลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 กำหนดให้ลงโทษนักเรียนที่กระทำผิดได้ 4 สถาน คือ (1) ว่ากล่าว ตักเตือน (2) ทำทัณฑ์บน (3) ตัดคะแนนความประพฤติ และ (4) ทำกิจกรรมเพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ประกอบกับแนวปฏิบัติการจำหน่ายนักเรียนของกระทรวงศึกษาธิการกำหนดสาเหตุที่จะจำหน่ายนักเรียน ออกจากทะเบียนนักเรียนได้ 5 สาเหตุ คือ (1) นักเรียนย้ายโรงเรียน (2) นักเรียนถึงแก่กรรม (3) นักเรียน หยุดเรียนติดต่อกันเป็นเวลานาน และไม่มีตัวตนอยู่ในพื้นที่ (4) นักเรียนอายุพ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ (5) นักเรียนจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับสถานศึกษาที่ไม่ได้รับอนุญาตให้เปิดสอนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น และจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แม้ว่าพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 จะกำหนดให้คณะกรรมการบริหารของโรงเรียนออกระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียนได้ แต่ต้อง ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

เมื่อผู้ถูกร้องพบว่าเด็กหญิง ก. กระทำความผิดโดยพกพาและสูบบุหรี่ไฟฟ้าซึ่งถือเป็นการกระทำ ความผิดวินัยตามข้อ 1 (4) ของกฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกลับมาเป็นคนดีและ เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของประเทศต่อไป หากจะลงโทษก็ต้องเป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษที่กำหนดไว้ 4 สถาน การที่ผู้ถูกร้องออกระเบียบปฏิบัติและลงโทษเด็กหญิง ก. ด้วยการให้ พ้นสภาพการเป็นนักเรียน จึงไม่เป็นไปตามข้อ 5 และข้อ 6 ของระเบียบดังกล่าวและแนวปฏิบัติการจำหน่าย นักเรียน

นอกจากนี้ การที่ผู้ถูกร้องแจ้งว่าเด็กหญิง ก. มีพฤติกรรมสูบบุหรี่ไฟฟ้าและก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำให้ผู้ปกครองนักเรียนรายอื่นกังวลใจถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับบุตรหลาน จึงแนะนำโรงเรียนแห่งใหม่ ให้แก่เด็กหญิง ก. และผู้ปกครองนั้น เห็นว่าผู้ถูกร้องมีหน้าที่อบรม สั่งสอนเพื่อให้เด็กหญิง ก. ปรับเปลี่ยน พฤติกรรมและพัฒนาตนเองไปในทางที่เหมาะสม และสามารถเรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ การที่ผู้ถูกร้อง ใช้วิธีการแก้ปัญหาโดยให้ผู้ปกครองของเด็กหญิง ก. ย้ายโรงเรียน จึงเป็นการผลักภาระหน้าที่และ ความรับผิดชอบในการปรับเปลี่ยนความประพฤติของเด็กหญิง ก. ไปให้โรงเรียนแห่งอื่น ทั้งที่คู่มือ การจัดทำแนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกำหนดให้ต้องช่วยเหลือเบื้องต้นด้วยการหาแนวทางแก้ไข และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้วยเหตุนี้ การกระทำของผู้ถูกร้องที่ลงโทษเด็กหญิง ก. ด้วยการให้พ้น สภาพการเป็นนักเรียน จึงกระทบต่อสิทธิเด็กอันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิทางการศึกษาที่ทำให้เด็กหญิง ก. ต้องหลุดจากระบบการศึกษา และต้องกลับไปเรียนซ้ำในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใหม่ จึงรับฟังได้ว่า การกระทำของผู้ถูกร้องเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ด้วยเหตุผลข้างต้น กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2569 จึงมีข้อเสนอแนะให้โรงเรียนผู้ถูกร้องแก้ไขระเบียบปฏิบัติว่าด้วยการตัดคะแนน ความประพฤติไม่ให้มีการลงโทษด้วยการให้พ้นสภาพการเป็นนักเรียน และถือปฏิบัติตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 และคู่มือการจัดทำแนวทาง การคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชนอย่างเคร่งครัด เพื่อไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิเด็ก

ในลักษณะนี้อีก และให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กำกับดูแลผู้ถูกร้อง ตรวจสอบกรณีฝ่าฝืนและไม่ปฏิบัติตาม โดยนำรายงานของ กสม. ฉบับนี้ เป็นข้อมูลประกอบการดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสื่อสารทำความเข้าใจกับผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่อยู่ในกำกับเพื่อให้การดำเนินการต่าง ๆ ดำเนินถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และสร้างความตระหนักถึงผลกระทบจากการลงโทษนักเรียนที่ไม่เหมาะสม พร้อมทั้งกำหนดแนวทางควบคุมบุรีไฟฟ้าในสถานศึกษา การใช้บทลงโทษ รวมถึงมาตรการหรือแนวทางการส่งต่อและช่วยเหลือฟื้นฟูนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากบุรีไฟฟ้าเพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งเข้าใจและถือปฏิบัติด้วย

2. กสม. ตรวจสอบกรณีร้องเรียนกรมป่าไม้ไม่จัดสรรที่ป่าสงวนให้เกษตรกร จ.สุราษฎร์ธานี เข้าทำประโยชน์ พบอยู่ระหว่างดำเนินการ แนะนำแนวเขตโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เปิดเผยว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนจากเกษตรกรรายหนึ่งเมื่อเดือนกรกฎาคม 2568 ระบุว่า ระหว่างปี 2528 - 2558 บริษัทเอกชนแห่งหนึ่งได้รับสัญญาเช่าสัมปทานปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าบ้านหมากและป่าปากพัง อำเภอยะบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื้อที่ 13,000 ไร่ ต่อมาเมื่อสิ้นสุดสัญญาเช่าสัมปทานกรมป่าไม้ (ผู้ถูกร้อง) และหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจ ได้อนุญาตให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่หมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 5 ตำบลไทรทอง เข้าเก็บหาของป่าในพื้นที่ดังกล่าวเป็นเวลา 1 ปี ส่งผลให้ไม่สามารถนำที่ดินมาจัดสรรให้ประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินกว่า 200 ราย เข้าใช้ประโยชน์ จึงขอให้ตรวจสอบ

กสม. ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงจากทุกฝ่าย หลักกฎหมาย และหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 รับรองสิทธิของบุคคลและชุมชน โดยกำหนดหน้าที่ของรัฐในการจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน และจัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

จากการตรวจสอบปรากฏข้อเท็จจริงตามคำร้องกรณีนี้ว่า เมื่อบริษัทเอกชนสิ้นสุดสัญญาเช่าสัมปทานการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าบ้านหมากและป่าปากพัง ที่ดินแปลงดังกล่าวถูกแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ที่ดินส่วนแรก คือพื้นที่สำหรับนำมาจัดสรรที่ดินทำกินให้ประชาชน โดยกรมป่าไม้ อนุญาตให้จังหวัดสุราษฎร์ธานี เข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติในท้องที่ตำบลไทรทอง ตำบลคลองน้อย และตำบลชัยบุรี เพื่อจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลในลักษณะแปลงรวมเนื้อที่ราว 6,300 ไร่ ซึ่งคณะอนุกรรมการนโยบายที่ดิน (คทช.) จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้จัดสรรที่ดินให้แก่ประชาชนผู้ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติแล้ว 2 ครั้ง 868 ราย และอยู่ระหว่างรอจัดสรรที่ดินทำกินเพิ่มเติมอีก 200 ราย

ที่ดินส่วนที่สอง คือพื้นที่สำหรับให้ผู้ประกอบการใช้ประโยชน์ เนื้อที่ราว 6,500 ไร่ ซึ่งเดิมบริษัทเอกชนได้ยื่นคำขออนุญาตเข้าเก็บหาของป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตามระเบียบของกรมป่าไม้และได้รับอนุญาตถึงวันที่ 12 พฤษภาคม 2568 เมื่อสิ้นสุดการอนุญาตบริษัทไม่ได้ยื่นคำขออนุญาตต่อ ขณะที่กรมป่าไม้อยู่ระหว่างกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ คทช. สุราษฎร์ธานี และรวบรวมข้อมูล

ประชาชนที่ยังไม่ได้รับการจัดสรรที่ดินเพื่อกำหนดพื้นที่เป้าหมายสำหรับจัดสรรที่ดินทำกินให้ประชาชนเพิ่มเติม จึงได้อนุญาตให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2 กลุ่ม เข้าเก็บหาผลปาล์มน้ำมันเป็นการชั่วคราวในลักษณะสัญญารายปี

ส่วนกรณีการขอให้กันพื้นที่ส่วนกลางไว้เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันของคนในชุมชนนั้น แม้ยังไม่ได้กำหนดแนวเขตพื้นที่ชัดเจนตามที่ผู้ร้องเสนอ แต่กรมป่าไม้ก็ได้กันพื้นที่ดังกล่าวไว้แล้วในสัดส่วนร้อยละ 10 ของพื้นที่จัดสรร ทั้งนี้ เพื่อรองรับประโยชน์สาธารณะในอนาคต การดำเนินการของกรมป่าไม้ ผู้ถูกร้อง จึงถือได้ว่าเป็นการบริหารจัดการที่ดินของรัฐเพื่อประโยชน์สาธารณะและแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของประชาชนตามนโยบายของรัฐบาล และสอดคล้องกับมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ดินทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรมแล้ว ในชั้นนี้ จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า การที่ผู้ถูกร้องอนุญาตให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเข้าเก็บหาของป่าในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติภายหลังสิ้นสุดสัญญาเช่าสัมปทาน และไม่กันพื้นที่ที่ยังไม่จัดสรรไว้เป็นพื้นที่ส่วนกลางเพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

อย่างไรก็ดี เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวข้างต้นเป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชนและธรรมาภิบาล และเพื่อคุ้มครองสิทธิในการดำรงชีพของประชาชนและสร้างความยั่งยืนในการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดิน กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2569 จึงมีมติเห็นควรมีข้อเสนอแนะให้กรมป่าไม้ และ กทช. สุราษฎร์ธานี ร่วมกันกำหนดแนวเขตพื้นที่ส่วนกลางในพื้นที่หมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 8 ให้ชัดเจน โดยให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดการ บำรุงรักษา ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากป่า ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสิทธิชุมชน พร้อมกับมีกลไกกำกับดูแลและติดตามผล

นอกจากนี้ ให้ร่วมกันกำหนดรูปแบบและแนวทางการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่ยังมิได้จัดสรร เนื้อที่ราว 6,500 ไร่ ซึ่งปัจจุบันอนุญาตให้ประชาชนวิสาหกิจชุมชน 2 กลุ่ม เข้าเก็บหาผลปาล์มน้ำมันเป็นการชั่วคราว ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐและความต้องการของชุมชน โดยบูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับให้เกิดประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

22 พฤษภาคม 2569